

Ievads 11

Eiropas Savienības tiesību ieviešana Latvijā

Solvita Harbaceviča 13

1. Likumdošanas saskaņošanas nozīme Eiropas Savienībā 13

2. Galvenie ES – Latvijas līgumi un likumdošanas saskaņošanas regulējums tajos 15

 2.1. Sadarbības līgums 15

 2.2. Brīvās tirdzniecības līgums 15

 2.3. Asociācijas līgums 16

3. ES tiesību ieviešanas sistēma un process 18

4. ES tiesību ieviešana Latvijas tiesību sistēmā 19

 4.1. ES tiesību pamatprincipi un to atšķirība no nacionālajām tiesībām un starptautiskajām tiesībām 19

 4.2. Direktīvu ieviešana 20

 4.3. Regulu ieviešana 21

 4.4. Eiropas tiesas prakse 22

5. Konstitucionālās tiesības 23

6. ES tiesību ietekme uz Latvijas tiesu sistēmu 25

7. Jaunais Tiesu varas likuma projekts un tā starptautiskais vērtējums 27

 7.1. Likums kopumā 27

 7.2. Tieslietu padome kā tieslietu sistēmas neatkarības garants ... 29

8. Nobeigums 31

Indivīda iespējas izmantot Eiropas Savienības tiesības

Arnīsa Buka 35

1. Iespējas izmantot Eiropas Savienības tiesības pirms Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 35

2. Indivīds un Latvijas tiesas pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 37

 2.1. Eiropas Savienības tiesību tiešā iedarbība un pārākums 37

 2.2. Iespējamās izmaiņas Latvijas tiesu procesuālajā darbībā Eiropas Savienības tiesību ietekmē 39

 2.3. No civiltiesiskajiem līgumiem izrietošā Eiropas Savienības institūciju atbildība 42

3. Indivīds un Eiropas Kopienu tiesas pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 43

Satura rādītājs

3.1. Iespējas apstrīdēt Eiropas Savienības institūciju izdotos tiesību aktus	44
3.2. Iespējas apstrīdēt Eiropas Savienības institūciju bezdarbību	48
3.3. Zaudējumu atlīdzības prasības pret ES institūcijām	49

Informācijas atklātības principa īstenošana

Latvijā un Eiropas Savienībā

<i>Kristīne Jarinovska–Buka</i>	52
1. Informācijas atklātības principa jēdziens	53
1.1. Informācijas atklātības princips dažādās tiesību sistēmās	55
1.2. Latvijas izpratne par informācijas atklātības principu	61
2. Kontroles mehānismi informācijas atklātības principa piemērošanā	64
2.1. Zviedrijas kontroles mehānismi	65
2.2. Lielbritānijas kontroles mehānismi	68
2.3. Eiropas Savienības kontroles mehānismi	71
2.4. Latvijas kontroles mehānismi	74
3. Informācijas atklātības principa stiprināšana Latvijā	79
3.1. Nepieciešamās izmaiņas Latvijas tiesību sistēmā	79

Brīvas preču kustības prasības un to ieviešana Latvijā I

<i>Aldis Čevers</i>	92
1. Vienotais tirgus un brīva preču kustība	92
2. Brīvas preču kustības atspoguļojums ES tiesībās	96
2.1. Brīvas preču kustības regulējums Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā	96
2.2. Brīva preču kustība un ES institūciju darbība	100
3. Latvijas un Eiropas Savienības tiesību aktu saskaņošana un Latvijas iekļaušanās brīvā preču kustībā	103
3.1. Priekšnoteikumi un juridiskais pamats	103
3.2. Paveiktais	105
4. Kopsavilkums	107

Brīvas preču kustības prasības un to ieviešana Latvijā II

<i>Laine Škoba</i>	115
1. Brīva preču kustība praksē	116

2. Pasākumu ar kvantitātes ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību novēršana likumdošanas iniciatīvu ceļā	116
3. Kvantitatīvo ierobežojumu un pasākumu ar tiem līdzvērtīgu iedarbību novēršana Eiropas tiesas praksē	119
3.1. Pasākumi ar kvantitātes ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību Eiropas tiesas praksē	119
3.2. Attaisnojumi un izņēmumi	123
4. Brīvas preču kustības prasību ieviešana Latvijā	125
4.1. Brīvas preču kustības prasību statuss iestāšanās sarunu laikā un pēc iestāšanās: Asociācijas līguma prasības, interim pienākumi, paredzēto pārejas periodu interpretācija	125
4.2. Brīvas preču kustības prasību pārņemšana Latvijā un institūcijas, kas saistītas ar BPK prasību ieviešanu Latvijā	127
4.3. Iespējamie problēm punkti	130

Eiropas Savienības tiesību piemērošana Latvijā jūras transporta jomā

<i>Alla Pozdņakova</i>	136
1. Eiropas Savienības fundamentālo brīvību piemērošana jūras transportā	136
1.1. Eiropas Savienības jūras transporta politika	136
1.2. Eiropas Savienības transporta <i>acquis</i> ieviešanas Latvijā pamatprincipi	139
2. Jūrnieku brīvas kustības princips un diskriminācijas aizliegums	139
2.1. Jūrnieku brīvas kustības principa ierobežojumi	140
2.2. Jūrnieku brīvas kustības principa ieviešana Latvijas tiesību sistēmā	143
3. Jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvība	145
3.1. Pakalpojumu sniegšanas brīvības piemērošanas īpatnības jūras transportā	145
3.2. Jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi	146
3.3. Jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvības ieviešana Latvijas tiesību sistēmā	150
4. Kuģu reģistrācijas brīvība ES dalībvalstu kuģu reģistros	152
4.1. Kuģu reģistrācija kā svarīgākais uzņēmējdarbības brīvības aspekts jūras transportā	153

5. Eiropas Savienības jūras transporta politika: Latvijas iespējas un problēmas	158
--	-----

Eiropas Savienības konkurences tiesību (līguma 81. un 82. panta) piemērošana Latvijā

<i>Ivo Alehno</i>	164
1. Ievads – Konkurences tiesības	164
1.1. Konkurences tiesību vēsture un ES konkurences politika	164
1.2. Eiropas Kopienas konkurences tiesību avoti un Latvijas konkurences tiesības	166
2. Līguma 81. (bijušais 85.) pants	169
2.1. Līguma 81.panta mērķis un struktūra	169
2.2. Jēdzieni “uzņēmumi” un “līgumi, lēmumi un saskaņotas darbības”	171
2.3. Vienošanās, kuru “mērķis vai iedarbība” “traucē, ierobežo vai deformē konkurenci” “kopējā tirgū”	171
2.4. Ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm	176
2.5. Līguma 81.panta otrā daļa – līguma spēkā neesamība	177
2.6. Līguma 81.panta trešā daļa – atbrīvojumi no aizlieguma	178
2.7. Individuālie atbrīvojumi	178
2.8. Līgumi, kas nevar būtiski kaitēt konkurencei	179
2.9. Līgumu kategoriju atbrīvojumi	180
2.10. 2004.gada 1.maija Līguma 81.panta trešās daļas piemērošanas reforma	183
3. Līguma 82.pants	184
3.1. Līguma 82.panta struktūra un saturs	185
3.2. Dominējošs stāvoklis	185
3.3. Kopējā tirgus būtiska daļa	191
3.4. Ļaunprātīga izmantošana	191
3.5. Uzņēmuma ļaunprātīgas rīcības noteikšanas kritēriji	198
4. Eiropas Kopienas konkurences tiesību piemērošanas decentralizācija un Eiropas Kopienas konkurences tiesību piemērošana civilprāsībās	200
4.1. Eiropas Kopienas konkurences tiesību piemērošanas kārtība	200
4.2. Eiropas Kopienas konkurences tiesību piemērošanas decentralizācija	201

4.3. Nacionālo konkurences iestāžu tīkls	204
4.4. Regula Nr.1/2003 un tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību	205
4.5. Eiropas tiesas lietas par tiesībām prasīt zaudējumu atlīdzību	207
4.6. Zaudējumu atlīdzināšanas prasības ES dalībvalstu un Latvijas konkurences tiesībās un problēmu jautājumi Eiropas Savienības konkurences tiesību un nacionālo civiltiesību un civilprocesuālo tiesību saskarē	210

Valsts atbalsta tiesiskais regulējums Latvijā un Eiropas Savienībā

<i>Kristine Jarinovska–Buka</i>	218
1. Vispārējais valsts atbalsta piešķiršanas aizliegums	219
1.1. Valsts atbalsta jēdziens	219
1.2. Valsts atbalsta aizliegums	221
2. Valsts atbalsta pieļaujamība	225
2.1. Proporcionalitātes pārbaude	225
2.2. Ar kopējo tirgu saderīgais valsts atbalsts	226
3. Valsts atbalsta piešķiršanas process	236
3.1. Atbalsts, kas ir jāpaziņo	238
3.2. Prettiesiska un prettiesiski izmantota atbalsta procedūra	239
3.3. Procedūra attiecībā uz esošo atbalstu sistēmām	240
3.4. Valsts atbalsta piešķiršanas uzraudzība	240
4. Latvijas politika valsts atbalsta jomā	242
4.1. Normatīvais regulējums	243
4.2. Valsts atbalsta piešķiršanas prakse	247

Eiropas Savienības telekomunikāciju tiesības un to ieviešana Latvijā

<i>Zita Ozola</i>	254
1. Telekomunikāciju tiesības Eiropas Savienībā	255
2. Telekomunikāciju tiesības Latvijā	260
3. ES 1998.gada likumdošanas paketes ieviešana Latvijā	261
3.1. Nacionālās regulatoru institūcijas (Regulatori)	261
3.2. Aprīkojuma liberalizācija	264
3.3. Pakalpojumu liberalizācija	266
3.4. Universālais telekomunikāciju pakalpojums	269
4. Izmaiņas telekomunikāciju nozares regulēšanā	271

Eiropas Savienības darba tiesības un to īstenošana Latvijā

<i>Ineta Tāre</i>	274
1. Vispārējs darba tiesību raksturojums	274
1.1. Darba tiesības Eiropas Savienībā	274
1.2. Darba tiesības Latvijā	276
2. Darba tiesību regulējuma īpatnības (atšķirības)	277
3. Individuālās darba tiesības	277
3.1. Darba līgums	278
3.2. Darba laiks un atpūtas laiks	279
3.3. Sieviešu un vīriešu vienlīdzība darba tirgū	280
3.4. Kolektīvā atlaišana	281
3.5. Uzņēmuma īpašnieka maiņa vai maksātnespēja	283
3.6. Maternitātes aizsardzība	285
3.7. Darba aizsardzība	287
3.8. Darbaspēka pārvietošanās	288
4. Kolektīvās darba tiesības	289
5. Darba tiesību procesa jautājumi	293
6. Darba tiesību transformācija Latvijā	294

Eiropas Savienības Dzimumu līdztiesības tiesības un to īstenošana Latvijā

<i>Arnīs Buka</i>	297
1. Vienāda samaksa	298
1.1. Vienādas samaksas principa normatīvais pamats	298
1.2. Jēdziens “atalgojums”	299
1.3. Jēdziens “vienāds vai vienādas vērtības darbs”	300
1.4. Diskriminācijas esības noteikšana	302
1.5. Atšķirīgas samaksas pamatošana ar objektīvu nepieciešamību	303
2. Vienāda attieksme	305
2.1. Vienādas attieksmes principa normatīvais pamats	305
2.2. Diskriminācijas esības noteikšana	306
2.3. Izņēmumi no vienādas attieksmes principa	306
3. Līdztiesība sociālajā drošībā	310
3.1. Līdztiesības sociālajā drošībā normatīvais pamats	310
3.2. Diskriminācijas esības noteikšana un iespējamie izņēmumi	310
4. Pierādīšanas pienākums	312

5. Eiropas Savienības tiesības un dzimumu līdztiesība Latvijā	313
5.1. Latvijas normatīvie akti	313
5.2. Latvijas tiesu prakse	315
5.3. Eiropas Savienības dzimumu līdztiesības tiesību īstenošana Latvijā	321

Vides tiesību principu ieviešana Latvijas tiesību sistēmā un Eiropas Savienības vides tiesības

<i>Kristīne Jarinovska–Buka</i>	328
1. Tiesību principi, kas ir jāņem vērā, izstrādājot vidi regulējošos tiesību aktus	329
1.1. Likumības princips	329
1.2. Subsidiaritātes princips	330
1.3. Samērīguma princips	332
1.4. Saskaņošanas princips	333
2. Nacionālo vides tiesību harmonizācija	333
2.1. Pilnīga harmonizācija	336
2.2. Minimuma harmonizācija	337
2.3. Harmonizācija Līguma 176.panta ietvaros	338
2.4. Harmonizācija Līguma 95.panta ietvaros	340
3. Vides tiesību ieviešana nacionālajās tiesībās	341
3.1. Atsevišķi direktīvu ieviešanas aspekti	342
3.2. Normatīvā akta saturs	344
3.2. Direktīvu ieviešanas nepieciešamības izvērtējums	345
3.3. Regulu ieviešana nacionālajos normatīvajos aktos	348
4. Kopienas vides tiesību principi	348
4.1. Augsta līmeņa aizsardzības princips	349
4.2. Piesardzības princips	349
4.3. Preventīvas darbības princips	351
4.4. Cēloņa princips	352
4.5. Princips “piesārņotājs maksā”	352
4.6. Drošības klauzulas princips	353
4.7. Vides informācijas pieejamības princips	354
5. Latvijas politika vides tiesību jomā	355
5.1. Vispārīgs raksturojums	355
5.2. Latvijas vides tiesību principi	357

Satura rādītājs

5.3. Augsta līmeņa aizsardzības princips	358
5.4. Piesardzības princips	359
5.5. Preventīvas darbības princips	360
5.6. Cēloņa princips	361
5.7. Princips “piesārņotājs maksā”	361
5.8. Vides informācijas pieejamības princips	363
Literatūra	367
Juridisko terminu rādītājs	385